

Informatieavond watergebiedsplan Kamerik en Kockengen – polder Spengen 19 juni 2014

Opmerking vooraf

Het dagelijks bestuur van het waterschap heeft de intentie om een andere koers te gaan varen en een aantal zaken anders te gaan doen dan is vastgelegd in het huidige watergebiedsplan. Het algemeen bestuur moet daar nog een formeel besluit over nemen. De nieuwe koers die door hoogheemraad Jan Kromwijk is gepresenteerd op de gebiedsavond bestaat uit voorlopige ideeën. Deze zijn op de gebiedsavond voorgelegd zodat inwoners hun standpunten duidelijk konden maken. Deze standpunten spelen een belangrijke rol bij de uiteindelijke besluitvorming door het algemeen bestuur.

Welkom en opening door hoogheemraad Jan Kromwijk

Hoogheemraad Jan Kromwijk heet de aanwezigen welkom. Hij geeft aan blij te zijn dat hij er is en dat het veel te lang geleden is dat het waterschap zich in dit gebied heeft laten zien. Jan licht het doel van de avond toe:

- Stand van zaken toelichten rond het in 2007 vastgesteld watergebiedsplan.
- Toelichting geven op de intentie van het waterschap voor een nieuwe koers.
- Luisteren naar wat het gebied te vragen en te vertellen heeft.
- Dialoog met het gebied over hoe het verder moet.

Het waterschap loopt erg achter op zijn eigen planning. Uitvoering van de maatregelen in Spengen stond gepland voor 2012. Wordt op zijn vroegst 2015.

Doel van het waterschap: uitvoeren van maatregelen versnellen. Het laatste peilbesluit dateert van enkele tientallen jaren geleden. Het wordt tijd dat er iets gebeurt. Drooglegging van de percelen voor de landbouw is onvoldoende. Hoe kunnen we dat aanpakken? Ervaringen, opgedaan in Kamerik en Oud-Kamerik, maken duidelijk dat we dat niet gaan bereiken als we als waterschap alles zelf oppakken op basis van vrijwilligheid. We willen weer meer aan het gebied zelf vragen om onderdelen van het plan op te pakken. Uiteraard met hulp (kennis en geld) van het waterschap. Fundamenteel punt is de bescherming van funderingen. Hiervoor bent u zelf als eigenaar verantwoordelijk.

Inventarisatie van eerste vragen uit de zaal

Opmerking: In de dammen aan de westkant van de polder zitten duikers. Die zijn niet groot genoeg, waardoor de doorstroming in het water onvoldoende is.

Dat is niet alleen goed voor de aan- en afvoer van water, ook voor de waterkwaliteit. Verder hoeft er in Spengen niet veel te gebeuren.

Vraag: Wat gaat er met het pad naar Brasserie Eiland in het Weiland gebeuren. Belang van eigenaar van de brasserie is dat bedrijf goed bereikbaar blijft.

Antwoord: Dit najaar zal duidelijk worden of de kering ter plaatse versterkt/verhoogd moet worden. Indien dat zo is komt er een projectplan waarop men een zienswijze in kan dienen. Deze procedure wordt aangekondigd in lokale bladen.

V: Ik heb onlangs langs mijn percelen nieuwe beschoeiingen geplaatst. Wat gebeurt daarmee als het waterpeil 15 cm daalt? Ook maak ik me zorgen om de onderheing van de panden in dit gebied.

A: Dat hangt er van af wat er uiteindelijk gebeurt. Als de hoogwatervoorziening wordt aangelegd blijft het peil rond panden aan de weg voor vele jaren gelijk aan het huidige peil. Als de hoogwatervoorziening niet wordt aangelegd zal overal in de polder het peil gefaseerd met 15 centimeter dalen (3 centimeter per jaar) en vervolgens met 2 centimeter per 3 jaar om de bodemdaling te volgen ('peilindexatie'). In dat geval zal kwetsbare houten fundering (die boven het grondwater komt) schade gaan ondervinden.

V: Hoe komt de wetering, parallel aan de Bijleveld er straks uit te zien. Krijgt het bijvoorbeeld een natuurvriendelijke oever, wordt hij breed etc.

A: Deze wetering wordt op de waterlijn 5 tot 6 meter breed. Er komen geen natuurvriendelijke oevers.

V: Voor inwoners is het belangrijk dat de peilverlaging er snel komt. Maar dat moet wel geleidelijk gebeuren (niet in 1 keer 15 dm).

A: De daling wordt maximaal 3 centimeter per jaar.

Toelichting watergebiedsplan door projectbeheerder Peter Hesem

In 2007 is het watergebiedsplan Kamerik-Kockengen vastgesteld. Een watergebiedsplan bestaat uit peilbesluiten en inrichtingsmaatregelen. Bij het opstellen van peilbesluiten geldt dat het peil de functie volgt. Voor dichte bebouwing (woonkernen, bebouwingslinten) wordt over het algemeen een vast peil gehanteerd, dat hoger ligt dan het peil in het agrarisch areaal. Bij natuur (plas de Zwaan) mag het peil fluctueren. Voor het agrarisch gebied geldt voor de helft van het jaar het (wat hogere) zomerpeil en voor de andere helft van het jaar het (wat lagere) winterpeil. Zo kunnen we in de zomer een watervoorraad creëren en hebben we in winter extra bergingscapaciteit voor neerslag. De peilen moeten door de jaren heen regelmatig omlaag om de bodemdaling te volgen en voor de landbouw voldoende drooglegging te houden (verschil tussen maaiveld en waterpeil in de sloot). Die is nu in veenweidegebied gemiddeld 50 cm. De bodem daalt daar gemiddeld 2 centimeter per 3 jaar. Inrichtingsmaatregelen zijn nodig voor het instellen van de peilen en voor algemene verbetering van het watersysteem (aanvoer, afvoer, waterberging, kwaliteit, natuurwaarde). Zowel het gebied als het waterschap heeft de verbeterpunten aangevoerd die zijn opgenomen in het watergebiedsplan. In 2013 zijn vanwege kostenoverschrijding een aantal versoeringen doorgevoerd in het plan.

Zie voor verdere informatie: <http://www.hdsr.nl/beleid-plannen/watergebiedsplannen/kamerik-kockengen/>

Belangrijkste maatregelen voor de polder Spengen:

- Bebouwingslint in peilvak met vast peil (gelijk aan huidig peil). Heeft functie als hoogwatervoorziening en de aanvoer van water naar de polder aan weerszijden.
- Peil in landbouwareaal 15 cm lager (nog niet zoveel als de bodemdaling sinds 1992, die was 18 cm.) en vervolgens bodemdaling volgen.
- Plas de Zwaan krijgt flexibel peil (varieert 40 cm.) De plas functioneert als berging bij te veel water in de polder en als voorraad bij te weinig water in de polder.
- Verbrede sloten (voor goede afvoer) langs oost-, zuid- en westrand van de polder.

V: Wat is het nut van een flexibel peil in De Zwaan?

A: Als het droog is kun je het peil uit laten zakken. Valt er dan veel regen, dan kun je tijdelijk water bergen in de plas en fungeert het als buffer. Ook kun je water bewaren voor tijden van droogte. In praktijk waarschijnlijk beter bruikbaar als berging dan als voorraad.

Ook gaan we de plas isoleren van de rest van het watersysteem met als doel om het water in de plas minder voedselrijk te maken, zodat er minder algen ontstaat.

V: De polder Spengen bestaat al voor 8-10% uit water. Dan heb je toch die extra waterberging niet nodig?

A: Het klopt dat hier niet veel wateroverlast voorkomt. Maar extra berging is met het oog op de klimaatveranderingen (meer heftige neerslag), altijd gunstig.

V: Biedt het variëren in zomer- en winterpeil niet voldoende berging?

A: Als het waterpeil in de winter laag staat kun je inderdaad water bergen. Met het hogere zomerpeil is dat minder. Binnen het waterschap is er aan de noodzaak voor extra berging gerekend, en uit deze gegevens blijkt dat de extra berging goed is voor het gebied.

In het plan uit 2007 is voor de lintbebouwing een collectieve hoogwatervoorziening gepland. (dia uitleg verschillende types fundering)

De zandbodem bevindt zich in Spengen op circa 9 meter diepte. De houten funderingspalen staan op deze laag en het bovenste deel daarvan moet niet droogvallen door een dalende grondwaterstand. Op die plek waar het hout droogvalt ontstaat schade aan de fundering wat op termijn leidt tot verzakkingsschade aan het gebouw.

De manier waarop in deze polder de panden zijn gefundeerd, is bij het waterschap niet bekend. Wat we wel weten is dat een daling van het peil schade kan veroorzaken.

Een oplossing is het waterpeil rondom de bebouwing hoog te houden. Dat kan individueel (elk adres op zich) of collectief (een aantal dicht bij elkaar liggende adressen samen).

Een voordeel van een hoogwatervoorziening is dat niet alleen de gebouwen, maar ook tuinen, beschoeiingen, bruggen en infrastructuur betrokken zijn.

Een nadeel van zo'n hoogwatervoorziening is dat het hoogteverschil tussen bebouwing en polder steeds groter wordt. Na 100 jaar is er een dijk(je) nodig om dat verschil te overbruggen. Dat maakt het beheer en onderhoud van een dergelijke voorziening op termijn erg kostbaar voor de eigenaar (bij individueel) of het waterschap (bij collectief). Verder is de vraag hoe lang een collectieve hoogwatervoorziening nodig is. Na 50 tot 100 jaar zijn waarschijnlijk alle houten funderingen vervangen door betonnen palen.

Nieuwe koers van het waterschap door hoogheemraad Jan Kromwijk

Jan Kromwijk geeft aan dat het waterschap de verantwoordelijkheid voor het beschermen van funderingen van gebouwen, de afgelopen jaren te sterk naar zich toegetrokken heeft. Het gebied is flink ontzorgd. Uit een recente studie van het waterschap over 'Nut en noodzaak hoogwatervoorzieningen' blijkt ook dat je voorzieningen aanbrengt voor een situatie die als het ware uitsterft. De gebouwen met een fundering die gevoelig is voor schade, zijn gebouwd voor de jaren '60 en gaan nog ca. 50-100 jaar mee. Een collectieve hoogwatervoorziening ligt er veel langer! Ook leg je een collectieve voorziening aan voor een eigenaar van een gebouw, terwijl de lasten bij het waterschap liggen. Het is niet zo zeer de investering voor de voorziening nu (daar is in principe geld voor), maar veel meer de kosten voor het beheer en onderhoud op de lange termijn, die het waterschap zou willen vermijden.

Daar komt bij dat het veenweidegebied 25% van de oppervlakte is van ons totale beheergebied, terwijl het waterschap 60% van de beschikbare gelden van het watersysteem in dit gebied investeert. In de toekomst loopt dat verschil nog op. Vandaar ook de bestuurlijke druk om het beleid aan te passen en geen collectieve voorzieningen meer aan te leggen en te beheren. Daarbij kijken we nadrukkelijk wat te doen met collectieve hoogwatervoorzieningen die al in plannen zijn opgenomen.

We zijn ons er van bewust dat we hier in Spengen verwachtingen hebben gewekt.

Nu willen we twee opties aan u voorleggen om uw mening te peilen:

1. Aparte peilvakken worden gerealiseerd zoals aangegeven in het watergebiedsplan, inclusief apart peilvak rond het bebouwingslint (collectieve hoogwatervoorziening). Dit heeft niet de voorkeur van het waterschap gezien de hoge kosten en mogelijk verdwijnen van noodzaak op lange termijn.
2. De hele polder komt in het zelfde peil. De meeste maatregelen uit het watergebiedsplan gaan niet door. Op alle adressen vindt een (globaal of eventueel wat diepgaander) onderzoek plaats om uit te vinden waar sprake is van kwetsbare houten fundering. Eigenaren van panden met fundering die duidelijk schade gaat ondervinden van de peilverlaging krijgen mogelijk een financiële tegemoetkoming (afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming). Dit geld kan worden besteed aan maatregelen ter bescherming van fundering of voor funderingsherstel/nieuwbouw.

De tweede optie is een denkrichting die momenteel speelt bij het waterschapsbestuur. Onze verwachting is dat als we deze lijn inzetten, we twee jaar eerder de peilen kunnen verlagen. Ook verwachten we dat veel eigenaren baat hebben bij de eigen verantwoordelijkheid in de eventuele aanpak van hun fundering/pand.

V: Hoor veel over funderingen, maar niets over beschoeiingen. Hoe zit dat? Als er geen collectieve voorzieningen komen, vind ik dat veel minder mooi. Het slootpeil gaat zakken. Wat zijn de gevolgen voor bijv. de mooie knotwilgen? Raar om prachtige boerderijen die er al jaren staan, vervroegd af te gaan schrijven. Heeft overheid ook geen plicht om beeldbepalende panden te behouden?

A: Afhankelijk van de peildaling kunnen beschoeiingen 'droog komen te staan'. Het waterschap is in zekere mate verantwoordelijk voor het landschap en houdt daar ook rekening mee. Het waterschap heeft geen plicht om bepaalde panden te behouden. Dat is aan de eigenaar.

V: Het peil daalt straks 15 cm. En daar stopt het niet mee. Gaat het waterschap dan weer opnieuw in overleg met alle grondeigenaren?

A: De nieuwe peilbesluiten zijn vastgesteld met een indexering. Dat betekent dat het peil gedurende de looptijd van het peilbesluit aan de bodemdaling wordt aangepast en dus geleidelijk meedaalt.

V: Is het graven van het kanaal langs de Wagendijk niet gevaarlijk?

A: als er geen collectieve hoogwatervoorziening komt, is de verbreding van de bestaande sloot niet nodig. Maar mocht die voorziening er toch komen, dan zorgen wij ervoor dat de brede watergang geen nadelige consequenties heeft voor de dijk.

V: De nieuwe route van het water, langs de Enschedeweg, is geen goed alternatief voor het huidige systeem. De route is 4 km langer en er is vaak sprake van westenwind. Dit zorgt voor opstuwning en dan duurt het misschien wel 2 dagen langer voordat al het water weg is.

A: de nieuwe route is alleen nodig als er een collectieve voorziening komt voor hoog water rondom de bebouwing. Maar de nieuwe route is doorgerekend en voldoet ook goed.

V: Het nieuw gepresenteerde voorstel wordt te eenvoudig voorgesteld. Het gaat niet alleen om de funderingen van panden, maar ook beschoeiingen en bruggen hebben grote kans op schade als er geen collectief hoog water komt. Daar komt bij dat ook funderingen met betonnen opzetters die nu nog voldoen op termijn niet meer toereikend zijn bij verdere peildalingen. De problemen zijn groter dan het waterschap nu schetst.

A: Beschoeiingen kunnen inderdaad nadelige gevolgen ondervinden van een peilverlaging. Het ligt er aan hoe diep de beschoeiing staat. Maar ook bruggen kunnen als ze niet goed gefundeerd zijn schade oplopen. Dat geldt eveneens voor houten funderingen met betonnen opzetters die niet lang genoeg zijn.

V: Wie gaat al die schade betalen?

A: Het waterschap is formeel juridisch niet verantwoordelijk voor funderingen als de peildaling minder of gelijk is aan de bodemdaling (dit is in Spengen het geval). Dat bent u als eigenaar. U woont in een gebied waarvan de bodem daalt. Zolang het waterschap de peilen aanpast aan de bodemdaling, is het waterschap dus niet verantwoordelijk voor de gevolgen. Maar omdat er zo lang geen peilaanpassingen zijn geweest, voelde het waterschap zich een aantal jaren geleden wel verantwoordelijk om voorzieningen aan te leggen (het peil gaat immers in een beperkt aantal jaren fors omlaag). Het huidige bestuur voelt die verantwoordelijkheid niet zo. Maar omdat er in het verleden verwachtingen zijn gewekt, willen we wel een gebaar maken. Vandaar het voorstel voor bebouwingsonderzoek en een mogelijke financiële tegemoetkoming.

V: Als de fundering van de woning geen probleem is, draai ik dus voor alle andere kosten op en kan ik geen aanspraak maken op het aanbod?

A: Klopt. De fundering van woning is bepalend voor een eventuele tegemoetkoming van het waterschap.

Het waterschap is van plan om de verlaging van het peil in fasen uit te voeren. Maar uit geluiden uit de zaal blijkt dat een peildaling van 15 cm, ook vanuit agrarische hoek, niet nodig wordt geacht. Het lijkt goed om dit (opnieuw) te inventariseren.

Peter Heslen licht toe dat in 2007 tijdens de planvorming besloten is om in het hele gebied rond Kamerik en Kockengen grote peilvakken in te stellen met een bij dat peilvak passende peilaanpassing. Uit de zaal komt de reactie dat ook in de planvorming vanuit de streek is aangegeven dat de aanpassing van de peilen wat hen betreft niet nodig was, maar het waterschap luisterde niet. Het waterschap wilde toen alleen maar de onderbemalingen opheffen!

Jan Kromwijk licht toe dat als de collectieve hoogwatervoorziening niet nodig blijkt, het waterschap een nieuw peilbesluit gaat opstellen. Hierin kan de wens voor minder grote peilvakken met minder peildaling ook meegenomen worden. Het doorlopen van een dergelijke procedure duurt ca. 1 jaar, zo blijkt uit ervaringscijfers.

Het aanzicht van de polder zal bij elke variant veranderen. Als er individuele voorzieningen komen, zal het polderland ongelijkmatig zakken. Bij een collectieve voorziening zullen er allemaal dammen nodig zijn rond het bebouwingslint, die ook zorgen voor een ander aanzicht.

V: Het waterschap wil gewoon geld besparen!

A: De investering nu maakt niet zo'n verschil. Individuele voorzieningen zijn ook duur. Op termijn bespaart het waterschap wel geld op beheer en onderhoud van een collectieve voorziening. De belangrijkste reden voor een nieuwe koers is de versnelling in het aanpassen van de peilen.

V: Omdat jullie zo traag zijn, zijn wij de klos. Ik ben benieuwd wie er allemaal voor een collectieve voorziening is.

A: Er is sprake van een vertraging van enkele jaren. Het gebied hoeft niet per se slechter te worden van een nieuwe koers. Diverse mensen blijken al voorstander van de nieuwe koers. We hebben echter nog lang geen compleet beeld.

V: Waarom is het waterschap niet verantwoordelijk?

A: Daar is jurisprudentie over. Tijdens ruilverkavelingen in het verleden zijn veel bebouwingslinten 'ingepakt'. Dat was destijds een kosteneffectieve oplossing. In een lint is er sprake van veel panden, die je dan niet hoeft te onderzoeken. Geen gedoe, collectief beschermen. Maar puur juridisch hoefde het niet.

Opmerking uit de zaal: De duikers waar in het begin van de avond over werd gepraat, zijn vaak verstopt. Door de genoemde westenwind, stuwt niet alleen het water, maar ook het vuil op. Dat belemmert de doorstroming ook. Deze dammen zijn van de eigenaren. Dus u kunt als eigenaar ook het watersysteem beïnvloeden door de duikers beter te onderhouden.

V: In Zegveld heeft het waterschap alle voorzieningen ook betaald. Ook mooie grote duikers. Waarom bij ons niet?

A: In Zegveld is een collectieve hoogwatervoorziening aangelegd. De grote duikers daar waren nodig voor een goede doorstroming.

De eigenaar van de Brasserie Eiland in het Weiland maakt zich zorgen over het pad naar zijn bedrijf. Dat pad is uitgesleten, de regen stroomt hier naar toe en zo ontstaat er een slootje op de dijk. De gemeente is waarschijnlijk verantwoordelijk voor dit pad. Voorstel is om gezamenlijk met de gemeente dit probleem te bespreken.

Het waterschap gaat de kering van de Wagendijk aanpakken. Wellicht biedt dit kansen om ook het pad te herstellen. Bij het gesprek met de gemeente kunnen de eigenaar van de molen, de heer Verbrugge en de eigenaar van de Brasserie aanschuiven.

V: een nieuwe waterkering moet niet alleen hoger maar vooral breder worden. Ook zijn de geplande watergangen door de gewenste natuurvriendelijke oevers vaak breder dan voorgesteld. Voor beide onderdelen is veel extra grond nodig.

A: als we vasthouden aan de collectieve voorziening, zullen we door ruiling van grond proberen om compensatie te bieden aan grondeigenaren. Wanneer de kade langs de Bijleveld versterkt moet worden dan zal daar waarschijnlijk ook grond voor nodig zijn (naast de grond voor verbreding van de sloot). Ook dat kan mee in een kavelruil.

V: Hoe zit het met het onderhoud van alle nieuwe kunstwerken?

A: Dat hangt er van af. Als een watergang verbreed moet worden en dit leidt tot een nieuwe brug, dan zal het waterschap de brug aanleggen en vervolgens overdragen aan de eigenaar. Die is vervolgens verantwoordelijk voor beheer en onderhoud.

De stuwen blijven altijd onze verantwoordelijkheid.

Bij dammen is het waterschap verantwoordelijk voor groot onderhoud, mits de dam niet overrijdbaar is. Dan is ook het groot onderhoud, naast het dagelijks onderhoud, voor de eigenaar.

V: Waar ligt de beslissing of er collectief of individueel een oplossing komt voor de funderingen?

A: Uiteindelijk bij het algemeen bestuur van het waterschap. Maar het AB zal luisteren naar het gebied. Als het gebied in zijn geheel een collectieve voorziening wil, zal het AB hier zeker rekening mee houden.

Maar het AB weegt ook mee dat het waterschap enorm veel geld kwijt is op termijn aan een dergelijke collectieve voorziening. Het AB wil dat dit groot onderhoud op termijn niet meer bij het waterschap ligt, maar bij de eigenaren. Wij gaan als waterschap niet meer tot in lengte van dagen het onderhoud van zo'n voorziening betalen.

Als u kiest voor collectief, kan het dus ook zo zijn dat u op termijn het onderhoud van die voorziening voor u kosten komt. Dat gebeurt ook in andere gebieden en zoals het er nu naar uit ziet lijkt dat het nieuwe beleid te gaan worden.

V: Als het waterschap de peilen voortdurend blijft verlagen, kunnen wij straks met een Rijnaak onder onze bruggen doorvaren!

A: Met een klein bootje is dat wellicht mogelijk, als de brug onderheid is (komt steeds hoger in het landschap). Onderhoud en vervanging van zo'n brug zijn voor de eigenaar. Dat is altijd zo geweest.

V: Als je de drie grote boeren in dit gebied een zak met geld geeft, hoef je helemaal niets meer te doen en creëer je een gebied waarin je water kunt bergen. Dan hoef je dit plan helemaal niet meer uit te voeren.

A: in de jaren '90 zijn er veel plannen geweest voor het omvormen van landbouwgrond naar natuur. Maar we weten ondertussen ook dat natuur geen geld oplevert, maar alleen maar geld kost. Agrarische percelen leveren geld op. Het geld is er ook niet om al die landbouwgrond op te kopen. We zullen met zijn allen moeten investeren in dit gebied. En we zullen gezamenlijk durf moeten tonen. Als grondeigenaar voor zijn woning en als waterschap om het beheer over het watersysteem deels los te laten.

Conclusie van de avond

Het is belangrijk om de meningen over het nu voorliggende plan en de nieuwe koers van het waterschap breder te peilen in Spengen. Daarom wordt er van deze avond ook een verslag gemaakt, dat ook gelezen kan worden door niet aanwezige inwoners. De plannen zoals die er nu liggen kunnen eventueel worden aangepast. Dat geldt ook voor de peilbesluiten. Het waterschap gaat in september 2014 een extra informatieavond organiseren voor de inwoners uit Spengen. Het is teveel werk om iedereen persoonlijk te bezoeken en de meningen te peilen. Het waterschap heeft de aanwezigen op deze informatieavond nodig om de rest van het gebied te stimuleren om de avond in het najaar te bezoeken. Het gaat om uw polder! Het waterschap plaatst op korte termijn het verslag van de avond op de website.

Hoe verder

- In september komt er een tweede gebiedsavond, om met zo veel mogelijk inwoners in dialoog te kunnen over de toekomst van het watersysteem in de polder Spengen.
- Een aantal inwoners van Spengen zal worden gevraagd om zitting te nemen in een gebiedsdelegatie. Op de eerste plaats zal deze een rol hebben in de voorbereiding van de tweede gebiedsavond.
- Voor verdere vragen kunt u altijd contact opnemen met de projectbeheerder Peter Hesen (06-15068420, hesen.plgm@hdsr.nl)
- Er komt een verslag van deze avond op de site van het waterschap te staan.
- In de nieuwsbrief Kamerik-Kockengen, die dit keer aan alle inwoners van de polders wordt toegestuurd, staat een kort verslag van de avond met verwijzing naar meer informatie op de website: www.hdsr.nl.
Normaal ontvangen alleen abonnees deze nieuwsbrief. Iedereen kan zich abonneren via aanmelding op de site (kijk onder 'plannen en projecten/watergebiedsplannen').
- Geïnteresseerden kunnen zich inschrijven op de elektronische nieuwsbrief speciaal voor agrariërs: @grariër.

Jan Kromwijk dankt iedereen voor de aanwezigheid en de inbreng.